

Lodovico Guicciardini, *Beschrijvingen van de hele Nederlanden, ook genoemd Nederduitsland, Nederlandstalige uitgave uit 1612*

P 319-320

Vlaams-Vlaanderen

Het deel van Vlaanderen waar men de Vlaamse taal spreekt, grenst in het noorden aan de grote wilde Zee, in het zuiden aan de Leie en Waals-Vlaanderen, in het oosten aan de Schelde en aan Rijks-Vlaanderen, in het westen aan de Nieuwe Gracht¹ en aan Artois.

Dit Vlaams-Vlaanderen heeft voor een groot deel een magere en zandachtige bodem. Het brengt maar weinig koren op, maar wel genoeg rogge, haver, bonen, erwten, vitsen, boekweit, vlas en overvloedig hennep, en ook veel vruchten en fruit. In dit gewest zijn vooral de drie hoofdsteden en de vier leden van Vlaanderen belangrijk. Daarenboven ook alle zeehavens met de heerlijkheid van Winoksbergen², en bovendien veel andere vernoemde steden, besloten en niet-besloten, zoals hierna nog te lezen is.

P 319

Waals-Vlaanderen

Het tweede deel van Vlaanderen, Waals-Vlaanderen genoemd, grenst in het noorden aan Vlaams-Vlaanderen, in het zuiden aan het Land van Kamerijk³, in het oosten aan de Schelde, en in het westen aan de Leie en Artois. Dit land is klein, maar goed en mooi. Het heeft een vruchtbare en rijke opbrengst van vruchten, in het bijzonder tarwe, en ook van zeer goede mede (maar weinig). Het heeft ook zeer goede weiden voor grote en fraaie dieren. In dit gewest zijn mooie en rijke steden zoals Rijsel, Douai en Orchies en de machtige heerlijkheid van Doornik, alsook het land van Tournai en andere mooie plaatsen. Het bestuur van dit land is in handen van vier hoofden, geheten hoge justiciers. Over dit alles gaan we verder en in het kort nog meer schrijven.

¹ Canal de Neuffossé tussen de Leie in Aire-sur-la-Lys en de rivier de Aa in Saint-Omer.

² Bergues.

³ Cambrai.

BIJVOEGSEL

[Waals-Vlaanderen is altijd, en wel honderd jaar nadat Artois van Vlaanderen afgescheiden werd, onderdaan geweest van de heer van Vlaanderen, onder een corpus, namelijk een leen en manschap van de koning van Frankrijk. Dat duurde tot het gebied (door de gevangenschap van graaf Gewijde en Robrecht van Bethune en andere edelen) verbonden werd met Frankrijk in 1305. Als onderpand moest men aan koning Filips een losgeld van 40.000 Doornikse ponden betalen. De Franse koning was niet tevreden met het losgeld en men moest hem beloven om jaarlijks nog eens 20.000 Doornikse penningen te betalen voordat hij de gevangenen wilde vrijlaten. Waals-Vlaanderen werd op die manier verbonden aan Frankrijk, en dus door bedrog ingenomen.

Waals-Vlaanderen werd opnieuw aan Vlaanderen verbonden in 1396, door zekere voorwaarden bij huwelijk dat het niet meer van Vlaanderen zou worden afgesplitst, tenzij bij gebrek aan een mannelijke opvolger. Karel VI en Filips de Goede veranderden deze voorwaarde in 1420. Een vrouw mocht in rechte lijn opvolgen, en anders niet.

Toen Waals-Vlaanderen onder Frankrijk kwam, hebben ze hun provincie georganiseerd met betrekking tot rechtspraak en bijdragen onder hun eigen staten en vierschaar, genaamd het opperste baljuwschap van Rijsel, Douai en Orchies. De provincie werd bestuurd door een eigen gouverneur.

P 320

Deze manier van bestuur werden zo goed gevonden, dat het zo gebleven is, ook toen het gebied opnieuw bij Vlaanderen hoorde. Bij latere afscheiding van Vlaanderen bleef alleen het recht op beroep bij de raad van Vlaanderen bestaan.]